

ΤΜΗΜΑ ΕΒΔΟΜΟ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, την 1 Μαρτίου 2022, με την ακόλουθη σύνθεση: Σωτηρία Ντούνη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Αργυρώ Μαυρομάτη και Ευαγγελία Σεραφή, Σύμβουλοι, Ευαγγελία Πασπάτη και Ελένη Νικολάου, Πάρεδροι που μετέχουν με συμβουλευτική γνώμη.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ιωάννης Κάρκαλης, κωλυμένου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας

Γραμματέας: Πελαγία Κρητικού, δικαστική υπάλληλος, Προϊσταμένη της Γραμματείας του Τμήματος.

Για να αποφασίσει σχετικά με την από 9.2.2022 (ΑΒΔ) προσφυγή ανάκλησης:

της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης
..... (ΑΦΜ), που εδρεύει στο
όπως νόμιμα εκπροσωπείται, η οποία παραστάθηκε διά δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 του πληρεξουσίου της δικηγόρου Αναστάσιου-Ευγένιου Χριστοφιλόπουλου (ΔΣΑ ΑΜ 24563),

Το Δημόσιο, όπως νόμιμα εκπροσωπείται από τον Υπουργό Οικονομικών, παραστάθηκε διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Στελιανής Κουστουμπάρδη.

Με την προσφυγή επιδιώκεται η ανάκληση της Πράξης του Αναπληρωτή Επιτρόπου στην Υπηρεσία Επιτρόπου στην Περιφερειακή Ενότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Υπέρ της προσφεύγουσας και κατά του κύρους της προσβαλλόμενης Πράξης παρεμβαίνουν: (α) η Σύμπραξη Γραφείων Μελετών που αποτελείται από την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «.....» και διακριτικό τίτλο «.....» και την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «.....» και διακριτικό τίτλο

«.....», νομίμως εκπροσωπούμενη από τον κοινό εκπρόσωπό της, (β) η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «.....» και διακριτικό τίτλο «.....» (ΑΦΜ), η οποία εδρεύει στην , όπως νόμιμα εκπροσωπείται, (γ) η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «.....» και διακριτικό τίτλο «.....» (ΑΦΜ), η οποία εδρεύει στη (.....), όπως νόμιμα εκπροσωπείται, οι οποίες παραστάθηκαν διά δηλώσεως της πληρεξουσίας τους δικηγόρου Ελευθερίας Μπάρτζη (ΔΣΑ ΑΜ 3912) και είχαν καταθέσει την από 28.2.2022 έγγραφη παρέμβαση.

Κατά τη συνεδρίαση το Δικαστήριο άκουσε :

Την δικαστική πληρεξούσια του Δημοσίου, η οποία δήλωσε ότι επαφίεται στην κρίση του Δικαστηρίου. Και

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας, ο οποίος πρότεινε την παραδοχή της προσφυγής ανάκλησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη εξ αποστάσεως κατ' άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, μέσω της δημόσιας υπηρεσίας e-presence.gov.gr., με την παρουσία όλων των ανωτέρω μελών του και της Γραμματέα του.

Αφού άκουσε την εισήγηση της Παρέδρου Ελένης Νικολάου

Μελέτησε τα στοιχεία του φακέλου

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο και αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Για την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής ανάκλησης δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου (βλ. άρθρα 335 παρ. 1, 336 παρ. 1 και 308 παρ. 3 του ν. 4700/2020, Α' 127, άρθρο 276 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ν. 3463/2006, Α' 114, ΕΣ Ολ. 2494/2020, 2135/2020, Έβδομο Τμήμα 392/2022, 1472, 1471/2021, 1201/2021).

2. Με την υπό κρίση προσφυγή, όπως αναπτύσσεται με το από 3.3.2022 υπόμνημα, ζητείται η ανάκληση της Πράξης του Αναπληρωτή Επιτρόπου στην Υπηρεσία Επιτρόπου στην Περιφερειακή Ενότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου συμπληρωματικής – τροποποιητικής σύμβασης ανάμεσα στην προσφεύγουσα Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ.....) και την παρεμβαίνουσα σύμπραξη μελετητικών γραφείων με αντικείμενο «Τεχνικός Σύμβουλος για την υποβοήθηση της υπηρεσίας στην επίβλεψη του χρηματοδοτούμενου υποέργου: Επέκταση Ε.Ε.Λ. για την υποδοχή των λυμάτων των οικισμών Γ΄ προτεραιότητας και», δαπάνης 94.053,96 ευρώ (εκτός ΦΠΑ), διότι οι ανατιθέμενες με αυτή υπηρεσίες καλύπτονται από το αντικείμενο της αρχικής και κύριας σύμβασης, ως εκ τούτου επέρχεται παραβίαση της αρχής της οικονομικότητας και διότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 337, παράγραφος 1 περίπτωση γ του ν. 4412/2016.

3. Η υπό κρίση προσφυγή έχει ασκηθεί παραδεκτώως, συνεπώς πρέπει να εξεταστεί ως προς τη νομική και ουσιαστική βασιμότητα των προβαλλόμενων λόγων.

4. Με πρόδηλο έννομο συμφέρον να γίνει δεκτή η προσφυγή ανάκλησης και να υπογραφεί το σχέδιο συμπληρωματικής σύμβασης με την ήδη προσφεύγουσα παρεμβαίνουν από κοινού και αυτοτελώς η ανάδοχος από την αρχική σύμβαση Σύμπραξη Γραφείων Μελετών και τα μέλη της (ΕΣ Έβδομο Τμήμα 1162/2021, κ.ά., ΣτΕ Ολ. 3471, 3472/2011, 2686/2012, ΔΕΚ, ήδη ΔΕΕ, 6.5.2010, συνεκδ. C-145/08-149/08). Συνεπώς, η παρέμβαση ασκείται παραδεκτώως και πρέπει να εξεταστεί ως προς τη νομική και ουσιαστική βασιμότητά της.

5. Ο ν. 4412/2016 στο, κατά τα άρθρα 224 παρ. 1 και 230 παρ. 1 και 2 αυτού, εφαρμοστέο εν προκειμένω ως εκ της φύσεως του αναθέτοντος φορέως (άρθρο 1 ν. 890/1979, Α΄ 80, άρθρο 107 παρ. 1β, 109 παρ. 7α του ν. 3852/2010, Α΄ 87, άρθρο 49 παρ. 7 ν. 3943/2011, Α΄ 66, άρθρο 252 παρ. 4 ΚΔΚ, άρθρο 1 παρ. 1 και 3 του ν. 1069/1980, Α΄ 191, 255/2011 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου, Β΄) και της ασκούμενης δραστηριότητας Βιβλίο ΙΙ, ορίζει, στο άρθρο 337 με τίτλο

«Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους» ότι: «1. Οι συμβάσεις [...] μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) [...], β) για τα συμπληρωματικά έργα, υπηρεσίες ή αγαθά από τον αρχικό ανάδοχο, τα οποία κατέστησαν αναγκαία και δεν περιλαμβάνονταν στη διαδικασία σύναψης της αρχικής σύμβασης, εφόσον η αλλαγή αναδόχου: βα) δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, [...], ββ) θα συνεπαγόταν σημαντικά προβλήματα ή ουσιαστική αύξηση δαπανών για τον αναθέτοντα φορέα. Ωστόσο, οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης [...]. Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν αποσκοπούν στην αποφυγή εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338). [...] 2. Επίσης, και χωρίς να απαιτείται επαλήθευση αν τηρούνται οι προϋποθέσεις των περιπτώσεων α' έως δ' της παρ. 4, οι συμβάσεις μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών: α) των κατώτατων ορίων και β) του 10% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις υπηρεσιών και προμηθειών [...]. Ωστόσο, η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης [...].».

6. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγονται τα ακόλουθα: Η κατάρτιση τροποποιητικής σύμβασης με τον ανάδοχο ήδη εκτελούμενης σύμβασης, που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου II του ν. 4412/2016 (άρθρα 222 επ.), επιτρέπεται μόνο στις περιοριστικά αναφερόμενες στο άρθρο 337 (βλ. αντίστοιχα άρθρο 132 του Βιβλίου I) του εν λόγω νόμου περιπτώσεις και εφόσον συντρέχουν οι προβλεπόμενες στις διατάξεις αυτού προϋποθέσεις, διότι συνιστά παρέκκλιση από τις αρχές της διαφάνειας, της ισότητας συμμετοχής στις διαδικασίες για την κατάρτιση δημοσίων συμβάσεων και της διασφάλισης του ελεύθερου ανταγωνισμού. Επιτρεπτή περίπτωση τροποποίησης σύμβασης παροχής υπηρεσιών αποτελεί, μεταξύ άλλων, αυτή που έχει ως αντικείμενο την παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών, για τις οποίες η αναθέτουσα αρχή προσφεύγει στον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης, κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. β' της παρ. 1 του

άρθρου 337 του ν. 4412/2016, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) Οι συμπληρωματικές υπηρεσίες δεν περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση, πλην όμως είναι απαραίτητες για την άρτια ολοκλήρωση του αντικειμένου αυτής και κατέστησαν αναγκαίες κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, β) η ανάθεση των υπηρεσιών αυτών σε διαφορετικό από τον αρχικό ανάδοχο δεν είναι δυνατή για λόγους τεχνικούς ή οικονομικούς και επιπλέον θα προκαλούσε σημαντικά προβλήματα στην αναθέτουσα αρχή ή θα είχε ως αποτέλεσμα την ουσιαστική αύξηση δαπανών, γ) η προϋπολογιζόμενη συνολική αξία των συμβάσεων, που ανατίθενται για συμπληρωματικές υπηρεσίες, δεν υπερβαίνει το 50% της αξίας της αρχικής σύμβασης και δ) η τροποποίηση της σύμβασης δεν αποσκοπεί στην αποφυγή εφαρμογής των διατάξεων του ν. 4412/2016, ιδίως δε αυτών που αφορούν στον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης, στην επιλογή των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων, καθώς και στην τήρηση των διατάξεων περί διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, οι οποίες αποτυπώνουν τις αντίστοιχες γενικές αρχές ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Στην απόφαση του αρμόδιου οργάνου με την οποία ανατίθεται η παροχή συμπληρωματικών υπηρεσιών στον ανάδοχο της αρχικής σύμβασης πρέπει να τεκμηριώνεται επαρκώς αφενός η αναγκαιότητα αυτών για την ολοκλήρωση της αρχικής σύμβασης, αφετέρου οι λόγοι (τεχνικής ή οικονομικής φύσης), για τους οποίους κρίνεται ασύμφορη η εμπλοκή οικονομικού φορέα διαφορετικού από τον αρχικό ανάδοχο, ώστε να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος της νομιμότητάς της (πρβλ. ΕΣ VI Τμ. 1453/2019, 604/2018).

7. Από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθως εκτιθέμενα (έως σκ. 14): Με την απόφαση της Ειδικής Γραμματέα Διαχείρισης Τομεακών ΕΠ (Επιχειρησιακών Προγραμμάτων) του ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) και ΤΣ (Ταμείο Συνοχής), η πράξη «Αποχέτευση ακαθάρτων παραλιακού μετώπου Β' Φάση» της ήδη προσφεύγουσας εντάχθηκε στο ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», συγχρηματοδοτούμενη από ενωσιακούς (ΤΣ) και εθνικούς πόρους, με επιλέξιμη δημόσια δαπάνη 17.039.451,53 ευρώ.

Συμπεριλαμβάνει έξι (6) Υποέργα, μεταξύ των οποίων το Υποέργο [4] - έργο: «Επέκταση Ε.Ε.Λ. για την υποδοχή των λυμάτων των οικισμών Γ΄ Προτεραιότητας».

8. Η σύμβαση κατασκευής του εν λόγω έργου υπογράφηκε στις (προέγκριση δημοπράτησης από την ειδική υπηρεσία διαχείρισης του ΕΠ Περιφέρειας), η συμβατική δαπάνη ανερχόταν σε 12.222.762,72 ευρώ (εκτός ΦΠΑ) και η συνολική προθεσμία περαίωσης ορίστηκε σε 24 μήνες, από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, από τους οποίους 18 μήνες (έως) αφορούσαν στην κατασκευή και 6 μήνες (έως) στη δοκιμαστική λειτουργία του έργου.

9. Κατόπιν του από 16.6.2021 αιτήματος της αναδόχου για την παράταση της συμβατικής προθεσμίας του έργου, των λόγων που επικαλέστηκε συνιστάμενων κυρίως στις συνέπειες της κηρυχθείσας από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας στις 11.3.2020 πανδημίας κορωνοϊού (COVID-19), τους περιορισμούς και τις επακόλουθες δυσχέρειες στην υλοποίηση εργασιών, καθώς και της θετικής γνώμης της αρμόδιας Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του προαναφερόμενου επιχειρησιακού προγράμματος («Υ.ΜΕ.ΠΕΡ.Α.Α»), με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ήδη προσφεύγουσας αποφασίσθηκε η παράταση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του υποέργου έως 26.8.2022, ειδικότερα, της προθεσμίας κατασκευής έως 26.2.2022 και αντίστοιχα μετάθεσης της περιόδου δοκιμαστικής λειτουργίας έως 26.8.2022.

10. Ακολούθως, διενεργήθηκε ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία ο έλεγχος της οποίας απέβη θετικός (Ζ΄ Κλιμάκιο Πράξη, κοινοποιηθείσα στις 16.1.2020) και ανάμεσα στην ήδη προσφεύγουσα και την ήδη παρεμβαίνουσα σύμπραξη μελετητικών γραφείων με τα ήδη παρεμβαίνοντα μέλη, υπογράφηκε η από 26.2.2020 σύμβαση ανάθεσης υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου για την υποβοήθηση της ΔΕΥΑ..... στην υλοποίηση του ανωτέρω συγχρηματοδοτούμενου υποέργου 4 (βλ. σκέψη 7), χρηματοδοτούμενη από ίδιους πόρους της ήδη προσφεύγουσας, με προεκτιμώμενη αμοιβή 506.992,50 ευρώ (εκτός ΦΠΑ) και συμβατική αμοιβή

399.086,22 ευρώ (εκτός ΦΠΑ). Η διάρκειά της ορίσθηκε σε 25 μήνες, από τους οποίους είκοσι τέσσερις (24) μήνες αντιστοιχούν στην προθεσμία περαίωσης του έργου και ένας (1) μήνας στην ολοκλήρωση των απορρεουσών από το χρηματοδοτικό μέσο υποχρεώσεων.

11. Σύμφωνα με το προσκομιζόμενο από την προσφεύγουσα τεύχος τεχνικών δεδομένων, οι εργασίες τεχνικού συμβούλου περιλαμβάνουν εργασίες παρακολούθησης της φυσικής και οικονομικής προόδου, της κατασκευής και των δοκιμών του υποέργου, καθώς και εργασίες ολοκλήρωσης του υποέργου και των υποχρεώσεων του δικαιούχου της συγχρηματοδοτούμενης πράξης (της ήδη προσφεύγουσας), όπως προκύπτουν από την ένταξή της στο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Στις τελευταίες περιλαμβάνονται ενέργειες διαχείρισης και παρακολούθησης της υλοποίησης του υποέργου 4, μεταξύ των οποίων η υποβολή των δελτίων δηλώσεων δαπανών και των δελτίων παρακολούθησης προόδου και επίτευξης δεικτών κατά την υλοποίησή του, καθώς και η σύνταξη της έκθεσης ολοκλήρωσης του υποέργου, με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, και εν γένει η ολοκλήρωση των υποχρεώσεων σε αναφορά προς το επιχειρησιακό πρόγραμμα, σύμφωνα με την οικεία πρόσκληση και το εγκεκριμένο Σύστημα Ελέγχου και Διαχείρισης.

12. Το απαιτούμενο προσωπικό είναι ένας μηχανικός συντονιστής και επιβλέπων επιτόπου, με ειδικότητα ηλεκτρολόγου ή μηχανολόγου μηχανικού, και δύο μηχανικοί, με ειδικότητα πολιτικού μηχανικού και χημικού μηχανικού αντίστοιχα, επίσης επιβλέποντες επιτόπου του υποέργου. Έκαστος μηχανικός επίβλεψης ορίζεται υπεύθυνος για την πλήρη επιτόπου επίβλεψη της κατασκευής κατά το μέρος της ειδικότητάς του, ενώ παράλληλα, υποχρεούται να παρέχει υπηρεσίες συνολικά ανάλογα με τις ανάγκες και σε συνεργασία με τους λοιπούς.

13. Όπως προκύπτει από το χρονοδιάγραμμα, από τον αναλυτικό πίνακα απασχόλησης προσωπικού και από το τεύχος υπολογισμού προεκτιμώμενης αμοιβής, προσκομιζόμενα από την προσφεύγουσα ως στοιχεία του φακέλου της σύμβασης, η απασχόληση του συντονιστή μηχανικού ορίζεται σε ημέρες (ανθρωποημέρες)

μηνιαίως 10 κατά τον πρώτο μήνα της σύμβασης, 15 κατά τους επόμενους πέντε (5) μήνες και 22 από τον έβδομο έως τον εικοστό πέμπτο μήνα και αθροίζεται σε 503 ημέρες. Η απασχόληση του πολιτικού μηχανικού επιβλέποντος επιτόπου διαρκεί από τον πρώτο έως τον δέκατο ένατο μήνα της σύμβασης και ανέρχεται σε ημέρες (ανθρωποημέρες) μηνιαίως, 10 κατά τον πρώτο μήνα της σύμβασης, 15 κατά τον δεύτερο, τρίτο, δέκατο έβδομο και δέκατο όγδοο μήνα, 22 από τον τέταρτο έως τον δέκατο έκτο μήνα και 5 κατά τον δέκατο ένατο μήνα, ενώ δεν προβλέπεται απασχόλησή του κατά τους τελευταίους, εικοστό έως εικοστό πέμπτο, μήνες της σύμβασης, αθροιζόμενη σε 361 ημέρες (ανθρωποημέρες) συνολικά. Η απασχόληση του χημικού μηχανικού αναπτύσσεται αντίστοιχα στο χρονοδιάγραμμα, οπισθοβαρής, με απασχόληση σε ημέρες (ανθρωποημέρες) από 1 έως 4 κατά το πρώτο έτος της σύμβασης, ακολούθως αυξανόμενη σε 10 (ένος μήνας), 15 (επί δύο μήνες) και 22 (επί εννέα μήνες), πλέον 4 κατά τον τελευταίο μήνα, αθροιζόμενη σε 272 ημέρες (ανθρωποημέρες).

14. Η έναρξη εργασιών Τεχνικού Συμβούλου έλαβε χώρα με το έγγραφο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας της ήδη προσφεύγουσας. Μετά την κατά τα προεκτιθέμενα παράταση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του υποέργου στο οποίο παρέχει τις υποστηρικτικές υπηρεσίες του ο Τεχνικός Σύμβουλος, από τη Διεύθυνση προγραμματισμού και νέων υποδομών της ήδη προσφεύγουσας συντάχθηκε ο από 10.9.2021 1^{ος} Συγκριτικός Πίνακας και η συνοδευτική αυτού Αιτιολογική Έκθεση. Προκειμένου να καλυφθούν οι απαιτήσεις παρακολούθησης της κατασκευής του έργου έως 26.8.2022 και ολοκλήρωσης των υποχρεώσεων από το υποέργο έως 30.9.2022, προτάθηκε, κατά τα άρθρα 337 και 186 του ν. 4412/2016, να συναφθεί η 1^η Συμπληρωματική Σύμβαση της αρχικής σύμβασης παροχής υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου, με διάρκεια έως 30.9.2022, ποσού, βάσει των αρχικών τιμών μονάδας, 94.053,96 ευρώ (εκτός ΦΠΑ), που επιφέρει υπέρβαση κατά ποσοστό 23,57% της συμβατικής της δαπάνης, διότι οι συνολικές ημέρες (ανθρωποημέρες) απασχόλησης, έως 30.9.2022, αυξάνονται για τον συντονιστή από 503 σε 643 και για τον πρώτο επιβλέποντα επιτόπου (πολιτικό

μηχανικό) από 361 σε 478. Ανακατανέμεται χρονικά, όμως, δεν μεταβάλλεται η συνολική απασχόληση του δεύτερου επιβλέποντος επιτόπου (χημικού) μηχανικού. Το Τεχνικό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων Περιφερειακής Ενότητας και γνωμοδότησε (18.10.2021) υπέρ της έγκρισης του από 10.9.2021 1^{ου} Συγκριτικού Πίνακα με τη συνοδευτική αυτού Αιτιολογική Έκθεση και της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης. Τα προαναφερόμενα εγκρίθηκαν και η σύναψη της συμπληρωματικής σύμβασης αποφασίσθηκε με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ήδη προσφεύγουσας.

15. Ο φάκελος και το σχέδιο της συμπληρωματικής σύμβασης υποβλήθηκαν προς άσκηση προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας και εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη πράξη. Με αυτή κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης, διότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 132 και 156 του ν. 4412/2016, δεν προκύπτει επαύξηση των εργασιών του υποέργου [4] με συμπληρωματική ή τροποποιητική σύμβαση, κατά συνέπεια, το αντικείμενο της συμπληρωματικής σύμβασης είναι ίδιο με αυτό της αρχικής σύμβασης, αφού πρόκειται για υπηρεσίες που επικαλύπτονται, με περαιτέρω συνέπεια την παραβίαση της αρχής της οικονομικότητας και της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Τέλος, στην προσβαλλόμενη καταγράφεται η παρατήρηση ότι η προσφεύγουσα δεν υπέβαλε προς έλεγχο στοιχεία που ήταν αναγκαία προκειμένου να προσδιοριστεί επακριβώς το ποσοστό εκτέλεσης του υποέργου και οι αντίστοιχες υπηρεσίες επίβλεψης του τεχνικού συμβούλου (ημερολόγια υποέργου με ανάλυση εργασιών, τεχνικές εκθέσεις, εκθέσεις προόδου, σχέδια – αρχεία επίβλεψης και ελέγχου της προόδου του υποέργου, έγγραφα που να αποδεικνύουν ότι ο ανάδοχος διαθέτει ενεργό προσωπικό, τα χρηματικά εντάλματα αμοιβής του αναδόχου), καθώς επίσης ιστορικά στοιχεία παλαιότερων συμπληρωματικών συμβάσεων, ώστε να εξακριβωθεί εάν η πρακτική των συμπληρωματικών συμβάσεων αποτελεί πάγια τακτική της.

16. Με την προσφυγή ανάκλησης και την υπέρ αυτής παρέμβαση, κατ' επίκληση των διατάξεων του άρθρου 337 παρ. 1 περ. β του ν. 4412/2016, του

ιστορικού της υπόθεσης και του παρεπόμενου προς το συγχρηματοδοτούμενο υποέργο 4 χαρακτήρα των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της αρχικής σύμβασης παροχής υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου, όπως αναλυτικά εκτίθεται στα δικόγραφα, προβάλλεται ότι κατά πλάνη περί το νόμο και τα πράγματα με την προσβαλλόμενη πράξη κρίθηκε ότι οι συμπληρωματικές υπηρεσίες επικαλύπτονται από το αρχικό συμβατικό αντικείμενο και ότι δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις σύναψης της συμπληρωματικής σύμβασης. Αντίθετα, η σύναψή της παρίσταται απολύτως αναγκαία για την άρτια, αδιάλειπτη και αποτελεσματική ολοκλήρωση των υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου σε σχέση με το υποέργο η περαίωση του οποίου μετατέθηκε. Τέλος, προβάλλεται ότι τα στοιχεία που συνάπτονται με την υποβληθείσα προς έλεγχο συμπληρωματική σύμβαση συμπεριελήφθησαν στο σχετικό φάκελο, ως εκ τούτου μη νομίμως και κατά παραβίαση των ορίων του προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας αναζητήθηκαν πρόσθετα στοιχεία, τα οποία καταγράφηκαν ως μη υποβληθέντα στην προσβαλλόμενη πράξη.

17. Το Δικαστήριο κρίνει τα ακόλουθα: Το αντικείμενο της σύμβασης παροχής υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου συνέχεται και παρακολουθεί το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του συγχρηματοδοτούμενου υποέργου της προσφεύγουσας, καθώς και τις υποχρεώσεις της που συνεπάγεται η ένταξή του στο προαναφερόμενο επιχειρησιακό πρόγραμμα, οι οποίες είναι ευρύτερες τόσο κατά περιεχόμενο όσο και κατά χρόνο από την ολοκλήρωση του φυσικού ή/και οικονομικού αντικειμένου του. Επιπλέον, από τον 1^ο συγκριτικό πίνακα και το χρονοδιάγραμμα απασχόλησης του προσωπικού του τεχνικού συμβούλου του φακέλου σύμβασης, προκύπτει ότι, κατ' αντιστοιχία προς τον εξαρχής λεπτομερή σχεδιασμό, η απαιτούμενη για την κάλυψη των αναγκών του υποέργου έως την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων στις 30.9.2022 απασχόλησή τους προσδιορίζεται σε συνάρτηση προς τις τεχνικές ανάγκες. Επίσης, τα ίδια πρόσωπα, με την ιδιότητα και ειδικότητα που έχουν απασχοληθεί, γνωρίζουν οποιοδήποτε ζήτημα σχετικό με την πρόοδο του υποέργου και τις υποχρεώσεις τεχνικού συμβούλου αναφορικά προς αυτό και είναι σε θέση, κατ' αντίθεση προς

οποιονδήποτε τρίτο, να ανταποκρίνονται σε αυτές, η ολοκλήρωση των οποίων εκκρεμεί. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η κατασκευή του υποέργου και οι υποχρεώσεις από το επιχειρησιακό πρόγραμμα ως προς αυτό ολοκληρώνονται έως 30.9.2022, οι ανθρωποημέρες απασχόλησης που καλύπτουν το διάστημα έως 30.9.2022 (έξι μήνες), οι οποίες εξέρχονται του χρόνου ισχύος της αρχικής σύμβασης παροχής υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου, συνιστούν μεν ουσιώδη τροποποίησή της, παρίστανται, όμως, αναγκαίες τεχνικά. Η διαφοροποίηση των υπηρεσιών από το αντικείμενο της αρχικής σύμβασης και η ανάθεσή τους σε τρίτο θα εξέθετε την ήδη προσφεύγουσα σε τεχνική ανεπάρκεια αναφορικά προς την εκτέλεση του υποέργου και προς τις υποχρεώσεις από τη συγχρηματοδοτούμενη πράξη, η έντεχνη και προσήκουσα υλοποίηση της οποίας επίσης θα κινδύνευε να επηρεαστεί αρνητικά. Επομένως, θα προκαλούσε σημαντικά προβλήματα στην προσφεύγουσα, όπως και η διακοπή της παροχής των υπηρεσιών, κατά χρόνο στον οποίο το υποέργο εξακολουθεί να εκτελείται. Επιπροσθέτως, το οικονομικό αντικείμενο της συμπληρωματικής σύμβασης αντιστοιχεί στο τεχνικά αναγκαίο, λαμβάνονται υπόψη οι αρχικές τιμές μονάδας, καθώς και ο περιορισμός του άρθρου 187 παρ. 4 του ν. 4412/2016, κατά τον οποίο επιτρέπονται έως 22 ανθρωποημέρες μηνιαίως και η εναρμονιζόμενη με αυτό κατάστρωση της αρχικής κατανομής του χρόνου απασχόλησης, η δε απασχόληση του χημικού μηχανικού ανακατανέμεται μηνιαίως έως 30.9.2022, χωρίς εντούτοις να αυξάνεται συνολικά. Επιπροσθέτως, το οικονομικό αντικείμενο της τροποποίησης, αν και είναι μεγαλύτερο του 10% της αρχικής σύμβασης, δεν υπερβαίνει το 50% αυτής ούτε το ισχύον χρηματικό όριο του άρθρου 235 (περ. α, όπως ισχύει) του ν. 4412/2016. Κατά συνέπεια, κατά τους βάσιμους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας και της παρεμβαίνουσας, συντρέχουν κατ' αρχήν οι προϋποθέσεις του εφαρμοστέου εν προκειμένω άρθρου 337 παρ. 1 περ. β του ν. 4412/2016, κατ' επίκληση των οποίων είναι επιτρεπτή και αποφασίστηκε από την προσφεύγουσα η σύναψη της συμπληρωματικής - τροποποιητικής σύμβασης, οι δε αντίθετες αιτιάσεις της προσβαλλόμενης πράξης είναι απορριπτέες ως νόμω και ουσία αβάσιμες, κατά τα λοιπά, δε, προβάλλονται όλως αορίστως.

Όμως, λαμβάνοντας υπόψη ότι η απασχόληση του συντονιστή και κατά τον τελευταίο μήνα της αρχικής σύμβασης (Μάρτιο 2022) και καθόλη τη διάρκεια της συμπληρωματικής σύμβασης ανέρχεται σε 22 ημέρες (ανθρωποημέρες) μηνιαίως, δηλαδή στον ανώτατο επιτρεπόμενο αριθμό κατ' άρθρο 187 παρ. 4 του ν. 4412/2016, η αύξηση της απασχόλησης του συντονιστή μηχανικού, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 132 ημέρες (22 ημέρες * 6 μήνες), ως εκ τούτου, προφανώς εκ παραδρομής, εσφαλμένως στο αντικείμενο της συμπληρωματικής σύμβασης υπολογίζονται 140 ανθρωποημέρες αντί του ορθού των 132. Αυτές οι οκτώ (8) ημέρες (ανθρωποημέρες) απασχόλησης που δεν δικαιολογούνται ως αντικείμενο της συμπληρωματικής – τροποποιητικής σύμβασης πρέπει να αφαιρεθούν και να διορθωθεί αντίστοιχα το οικονομικό αντικείμενό της.

18. Προκειμένου να διενεργηθεί ο προβλεπόμενος από το άρθρο 98 του Σ. και ασκούμενος κατά τα άρθρα 324 και επ. του ν. 4700/2020 προσυμβατικός έλεγχος νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο, ο υπόχρεος φορέας υποβάλλει τον οικείο φάκελο σύμβασης. Το εύρος του ελέγχου συνάπτεται προς τις προϋποθέσεις νομιμότητας που απαιτείται να συντρέχουν για τη σύναψη της σύμβασης. Ο υπόχρεος φορέας υποχρεούται να συμπληρώνει τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την πληρότητα του ελέγχου κατά την κρίση του αρμόδιου να ασκήσει τον έλεγχο. Εν προκειμένω, αν και η προσφεύγουσα δεν υπέβαλε τα ζητηθέντα κατά τον έλεγχο στοιχεία, με την προσβαλλόμενη πράξη δεν διαπιστώθηκε έτερος λόγος, πλην των προεκτιθέμενων, για τον οποίο κωλύεται η υπογραφή της εν λόγω συμπληρωματικής σύμβασης, ως εκ τούτου οι ισχυρισμοί αναφορικά προς τα μη υποβληθέντα στοιχεία προβάλλονται αλυσιτελώς και πρέπει να απορριφθούν.

19. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η προσφυγή ανάκλησης και η υπέρ αυτής παρέμβαση πρέπει να γίνουν δεκτές και να ανακληθεί η Πράξη του Αναπληρωτή Επιτρόπου στην Υπηρεσία Επιτρόπου στην Περιφερειακή Ενότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, υπό τον όρο να διορθωθεί το ποσό της συμπληρωματικής σύμβασης κατά το μέρος που αντιστοιχεί στις οκτώ (8) ημέρες

(ανθρωπομέρες) απασχόλησης του συντονιστή μηχανικού, οι οποίες από εσφαλμένο υπολογισμό έχουν συμπεριληφθεί στο αντικείμενό της και πρέπει να αφαιρεθούν.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προσφυγή ανάκλησης και την υπέρ αυτής παρέμβαση.

Δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου συμπληρωματικής σύμβασης ανάμεσα στη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης και τη Σύμπραξη Γραφείων Μελετών που αποτελείται από την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «.....» και διακριτικό τίτλο «.....» και την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «.....» και διακριτικό τίτλο «.....», υπό τον όρο που εκτίθεται στο σκεπτικό (σκ. 17 και 19).

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις 29 Μαρτίου 2022.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΠΑΡΕΔΡΟΣ
ΕΛΕΝΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 5 Απριλίου 2022.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ